

มาตรการทางกฎหมายการดำเนินคดีเกี่ยวกับการพาณิชย์และอิเล็กทรอนิกส์¹

นพรัตน์ ไชโย²

จากการที่ได้ศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายการดำเนินคดีเกี่ยวกับการพาณิชย์และอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกฎหมายการดำเนินคดีเกี่ยวกับการพาณิชย์และอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ทราบว่าการดำเนินคดีเกี่ยวกับการพาณิชย์และอิเล็กทรอนิกส์ มีพื้นฐานมาจากเรื่องการซื้อขาย และการคุ้มครองผู้บริโภค โดยอาศัยหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา Autonomy of Will และหลักเสรีภาพในการแสดงเจตนา Freedom of Contract แล้วจึงต้องอาศัยหลักปัจเจกชนนิยม Individualism และ หลักความรับผิดชอบในทางสัญญา Pacta Sunt Servanda เพื่อทำให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในการคุ้มครองผู้บริโภค รวมถึงความรับผิดชอบในทางละเมิดและสินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่มีกำหนดไว้ในสหรัฐอเมริกา และประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรป รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางโทรคมนาคม หรือการใช้อินเทอร์เน็ต Internet เชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ เข้าหากันในระบบ Analog หรือ ยุค 1G พัฒนาไปสู่ระบบ Digital หรือ ยุค 3G และพัฒนามาสู่ยุค 4G และ 5G อย่างในปัจจุบัน ที่สามารถทำการค้าขายด้วย การพาณิชย์และอิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ได้ไม่ว่าจะอยู่ส่วนไหนของประเทศ หรือ มุมไหนของโลก ซึ่งกฎหมายก็จะก้าวเข้ามาในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างในปัจจุบัน อันเป็นวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายการดำเนินคดีเกี่ยวกับการพาณิชย์และอิเล็กทรอนิกส์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่สำคัญ กล่าวคือ

ประการแรก ปัญหาที่เจ้าของธุรกิจและลูกค้าไม่สามารถกำหนดหรือยืนยันตัวตนได้ว่าเป็นบุคคลใดได้อย่างแท้จริง แม้จะมีกำหนดเรื่องลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 4 การยืนยันตัวบุคคลผ่านระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์แต่ในการซื้อขายโดยผ่านตลาดจำหน่ายสินค้าออนไลน์ซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบัน อาทิเช่น Shopee, Lazada ,Kaidee ฯลฯ เป็นต้น ยังไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนการลงทะเบียนยืนยันตัวตนให้ชัดเจน จึงง่ายต่อการแอบอ้างในการกระทำความผิด และตามหลักการคุ้มครองผู้บริโภคด้วย เพราะการค้าขายผ่านรูปแบบ E-commerce ไม่ว่าจะใช้ผ่านระบบโปรแกรม Facebook โปรแกรม Line หรือเข้าร่วมกับตลาดจำหน่ายสินค้าออนไลน์ เช่น Shopee, Lazada ,Kaidee หรือ เป็นตลาดเฉพาะของสินค้า จำพวกธุรกิจโรงแรม อย่างเช่น Agoda , Booking Holdings , Trivago หรือที่จำหน่ายสินค้าโดยตรงในต่างประเทศ อย่างเช่น ebay , Amazon go และ Amazon Fresh ฯลฯ เป็นต้น ไม่มีข้อกำหนดในกฎหมายที่จะยืนยันตัวตนได้ว่าเป็นบุคคลใดได้อย่างแท้จริงของทั้ง

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง มาตรการทางกฎหมายการดำเนินคดีเกี่ยวกับการพาณิชย์และอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จรล เตังวิทยา และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนนิผล และ รองศาสตราจารย์จุฑพร วงศ์ทองสรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เจ้าของธุรกิจและลูกค้า ในพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 4 ไม่ได้ให้คำจำกัดความที่แน่นอนไว้ และรวมไปถึงการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมในส่วนในเรื่องลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ของพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 4 โดยให้รวมถึงขั้นตอนการลงทะเบียนยืนยันตัวตนให้ชัดเจนและถูกต้องทั้งมีมาตรการกำหนดถึงความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิดอย่างเด็ดขาดและต้องชดเชยค่าเสียหายและนำตัวผู้ที่แสวงหาประโยชน์จากผู้อื่นโดยมิชอบมาดำเนินคดีต่อไป เพราะเดิมการค้าขายประเภทต่าง ๆ อาศัยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่อง การซื้อขาย แต่ในเรื่องการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ E-Commerce เราไปใช้บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แต่ในเป็นการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์อย่าง Facebook , Line , Shopee, Lazada, Kaidee ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศอย่าง ebay , Amazongo และ Amazon Fresh ฯลฯ เป็นต้น กลับมีเพียงรูปภาพและคำอธิบายเท่านั้น ซึ่งการนำเอาเรื่องการขายตามตัวอย่างขายตามคำพรรณนา ตั้งแต่มาตรา 503 จนถึงมาตรา 508 มาใช้ จึงเป็นเรื่องยาก เพราะในเรื่องการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ E-Commerce มีบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น ซึ่งก็ยังมีไม่ได้บัญญัติให้ครอบคลุมและคุ้มครองเจ้าของธุรกิจและลูกค้า และการเปิดเผยข้อมูลของเจ้าของธุรกิจและลูกค้าจึงทำให้เกิดช่องทางการกระทำความผิด และก่อให้เกิดความเสียหายมากมาย

ประการที่สอง ปัญหาการคุ้มครองบุคคลการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 19 ห้ามเผยแพร่ข้อมูลเจ้าของธุรกิจและผู้ซื้อนั้น เมื่อคำนึงถึงการขายตามตัวอย่างหรือการขายตามคำพรรณนาได้มีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 คุ้มครองไว้อยู่แล้ว ในส่วนคุณสมบัติรวมถึง คำเตือนของสินค้าประเภทต่าง ๆ เป็นข้อจำกัดในการลงประกาศขายสินค้าทางออนไลน์แล้ว แต่ตามหลักความรับผิดชอบในทางละเมิด และสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตราย อาจรวมไปถึงการไม่มีสินค้าตามที่มีการลงประกาศขายไว้ ซึ่งอาจเข้าข่ายข้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341 หรือมาตรา 343 ถือเป็นการนำเอาข้อมูลอันเป็นเท็จเข้าสู่เครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 14 ตลาดจำหน่ายสินค้าออนไลน์ เช่น Shopee, Lazada ,Kaidee ฯลฯ เป็นต้นนั้น อาจเป็นเพียงแค่ตัวกลางหรือแค่ตลาดกลางเท่านั้นข้อจำกัดในการเปิดเผยข้อมูล และต้องจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ จึงถูกจำกัดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 19 ห้ามเผยแพร่ข้อมูลเจ้าของและลูกค้า จึงยังไม่มีผลบังคับใช้ได้และไม่สอดคล้องรับกันซึ่งอาจทำให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายได้ง่าย ในเรื่องดังกล่าวยังไม่มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายไว้เป็นที่แน่นอนชัดเจนในการคุ้มครองคู่สัญญาในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าสิ่งที่กระทำลงในระบบอิเล็กทรอนิกส์ จะสามารถนำไปใช้อ้างอิงหรือเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีได้ หากมีเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้แน่นอนชัดเจน ซึ่งในเรื่องดังกล่าวกฎหมายไทยยังไม่การคุ้มครองไว้

ประการที่สาม ปัญหาการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์การเงินผ่านบัญชีหรือระบบดังกล่าวรวมถึงการชำระเงินที่ในปัจจุบันไม่จำเป็นต้องส่งมอบเงินให้กับคู่สัญญาโดยตรงแต่เป็นการชำระเงินผ่านโปรแกรมการชำระเงินของสถาบันการเงิน (E-Banking) หรือในระบบที่

ทางธนาคารแห่งประเทศไทยรับรอง ตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 มาตรา 3 ให้คำจำกัดความของเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นรูปแบบบัตร แต่ไม่รวมถึงระบบการชำระเงินที่ไม่ต้องใช้บัตรแต่เป็นการชำระเงินผ่านระบบโปรแกรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และ พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 มาตรา 6 และมาตรา 7 เป็นลักษณะเงื่อนไขบังคับ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อมีการซื้อสินค้า ผู้ซื้อจะต้องทำการเลือกสินค้านั้นๆ เพิ่มในตะกร้าที่ระบบกำหนดและทำการคิดเงิน เมื่อจ่ายเงินไปแล้วก็ไม่มีอะไรรับประกันได้ว่าจะได้รับสินค้านั้นจริงไหม หรืออาจได้รับไม่ตรงตามตัวอย่างหรือตามคำพรรณนาที่ผู้ขายได้โฆษณาไว้ นั่นทำให้ผู้เสียหายตกอยู่ในสถานะเสียเปรียบในการทำธุรกรรม เพราะมีการโอนเงินก่อนที่ผู้เสียหายจะส่งมอบทรัพย์ ซึ่งปัจจุบันการโอนเงินดังกล่าว จะตกเป็นสิทธิเรียกร้องของอีกฝ่ายทันที หากเกิดกรณีผิดสัญญาหรือนอใจ การเรียกคืนต้องใช้คำพิพากษาของศาลซึ่งใช้ระยะเวลานาน ผู้เสียหายจึงไม่ได้รับการเยียวยาที่ทันท่วงที และบัญชีที่ผู้เสียหายได้โอนไปนั้นอาจจะไม่ใช่เจ้าของธุรกิจเองด้วย อาจจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลก็ได้ ถ้ามีปัญหาที่ไม่สามารถเรียกคืนได้ถูกต้องตรงตัวของผู้กระทำความผิดการโอนเงินในปัจจุบันมีหลากหลายวิธี เช่น ชำระด้วยเงินสด , ชำระเงินผ่านบัญชีธนาคาร , การชำระเงินผ่านบัตรเครดิต เช่น บัตรเครดิต , บัตรเดบิต , เช็ค และ การชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ Mobile Phone และแท็บเล็ต เป็นต้น ตลอดจนแนวความคิดของการสร้างเงินอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบของเงินดิจิทัลมาใช้แทนเงินสดในการชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำได้ในเชิงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ แต่ยังเป็นปัญหาหากนำมาใช้จริง เพราะไม่มีบทบัญญัติใดของกฎหมายรองรับเกี่ยวกับเรื่องนี้แต่อย่างใดทั้งสิ้น

ประการที่สี่ ปัญหาการนำข้อมูลที่เกิดจากการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมหากเกิดการกระทำความผิดขึ้น ตามประมวลกฎหมายอาญา และ กฎหมายเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ,พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 4 , มาตรา 6 ยังเกิดความไม่ชัดเจนเพียงพอและในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าสามารถนำเอาหลักฐานในการทำธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ฟ้องร้องดำเนินคดี และ ศาลรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวได้ด้วยและไม่มีกฎหมายไว้โดยเฉพาะการบังคับใช้ต้องใช้กฎหมายหลายฉบับร่วมกันในการดำเนินคดีจึงอาจไม่สอดคล้องกัน ขาดความชัดเจนและความรวดเร็วในการเยียวยาผู้เสียหาย และในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ไม่ได้กำหนดกฎหมายให้สอดคล้องกัน ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนเริ่มแรกในชั้นสอบสวนของพนักงานสอบสวนซึ่งกำหนดเรื่องการมีอำนาจสอบสวนในส่วนความผิดที่เกิดจากการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์นี้ จึงทำให้ไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันในการรวบรวมพยานหลักฐาน การฟ้อง ตลอดจนการพิจารณาคดี และทำคำพิพากษาของศาล ปัจจุบันตามบทบัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ตั้งแต่มาตรา 257 จนถึงมาตรา 261 รวมถึงมีแผนพัฒนาดิจิทัลศาลยุติธรรม พ.ศ. 2562 – 2564 และมีข้อกำหนดที่ออกเป็น ข้อเสนอแนะของประธานศาลฎีกา อาทิเช่น ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วย การพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2563 เท่านั้น ที่

ใช้ได้เฉพาะศาลแต่หน่วยงานอื่น ๆ เช่น พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และทนายความ ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะ จึงเป็นเรื่องยากที่นำเอาเรื่องดังกล่าวเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมได้

จากการที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายการดำเนินคดีเกี่ยวกับการพาณิชย์และอิเล็กทรอนิกส์ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ปัญหาที่เจ้าของธุรกิจและลูกค้าไม่สามารถกำหนดหรือยืนยันตัวตนได้ว่าเป็นบุคคลใดได้อย่างแท้จริง ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะคือ

เห็นควรกำหนดให้มีการเพิ่มเติมมาตรการในพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ให้มีระบบการยืนยันตัวบุคคลทางดิจิทัล หรือ Digital Identity เช่นเดียวกันการมีเลขบัตรประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูล รหัส หรือ การกำหนดตัวเลข หรือ บาร์โค้ดBarcode หรือ คิวอาร์โค้ด QR Code เป็นต้น ทั้งกับ ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) โดยใช้ผ่าน App จากเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือ จากโทรศัพท์มือถือด้วย พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ในมาตรา 4 อาจจะกำหนดข้อความถึง การพิสูจน์และยืนยันตัวตน และ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ความเชื่อมโยงถึงรหัสตัวบุคคล หรือ National Digital Identification หรือ NDID เช่นเดียวกัน การแสดงบัตรประชาชน และ รวมถึง การแสดงความผ่านโปรแกรมและอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น อันเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ E-Commerce เข้ามาในส่วนการพิสูจน์และยืนยันตัวตน และ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นี้ด้วย

2. ปัญหาการคุ้มครองบุคคลการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะคือ

เห็นว่าควรกำหนดให้มีการเพิ่มเติมมาตรการในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ให้มีแบบของสัญญาประเภทต่าง ๆ ที่กระทำธุรกรรมผ่าน App จากเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือ จากโทรศัพท์มือถือด้วยให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมในเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ ผู้ให้บริการต้องมีการจัดเก็บข้อมูลที่ปรากฏในรูปแบบของแพลตฟอร์มต่าง ๆ ผ่านผู้ให้บริการหรือ Application ของผู้ให้บริการไม่ว่าจะเป็น Facebook , Line , Shopee, Lazada , Kaidee ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศอย่าง ebay , Amazon go และ Amazon Fresh เป็นต้น ที่กระทำธุรกรรมผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือ โทรศัพท์มือถือ Mobile Phone และแท็บเล็ต Tablet และผู้ให้บริการต้องจัดเก็บ ข้อมูลนั้นไว้ในระยะเวลาหนึ่งหากมีการเรียกหรือข้อมูลในการนำไปใช้เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการยุติธรรม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 4 และ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 19 อาจจะให้มีควบคุมควบคุมให้แพลตฟอร์มออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่นิยมกัน คือ การซื้อขายผ่านเครื่องโทรศัพท์มือถือ Mobile Marketing ทั้งฝ่ายผู้ซื้อ ผู้ขาย รวมถึง แพลตฟอร์มออนไลน์ในรูปแบบตลาดการค้า

เช่น Shopee, Lazada, Kaidee, ebay , Amazon ฯลฯ เป็นต้น ให้นำเอาข้อมูลของการลงประกาศ และ เงื่อนไขของการซื้อขาย รวมถึง ผู้ซื้อและผู้ขาย นำไปใช้เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการยุติธรรมได้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยอาศัยอุปกรณ์สื่อสาร หรือโทรศัพท์มือถือ Mobile Phone ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตตลอดเวลา และ เป็นการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ Cyber Security อีกด้วย

3. ปัญหาการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์การโอนเงินผ่านบัญชีหรือระบบดังกล่าวรวมถึงการชำระเงินที่ในปัจจุบันไม่จำเป็นต้องส่งมอบเงินให้กับคู่สัญญาโดยตรงแต่เป็นการชำระเงินผ่านโปรแกรมการชำระเงินของสถาบันการเงิน (E-Banking) หรือในระบบที่ทางธนาคารแห่งประเทศไทยรับรอง ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะคือ

เห็นควรกำหนดให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยออกประกาศให้ใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ E - Money ในรูปแบบเงินดิจิทัล D - Money ในโครงการ “อินทนนท์ : Project Inthanon” หรือ ดิจิทัลบาท Digital Bath เป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย เช่นเดียวกันกับเหรียญกษาปณ์และธนบัตร โดยกำหนดวิธีการชำระเงิน ตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ให้รองรับการชำระเงินผ่านบัตรเครดิต , บัตรเดบิต , บัตรพร้อมจ่าย , โอนหักจากบัญชีของผู้ซื้อเข้าบัญชีของผู้ขายหรือให้บริการโดยตรงก็ได้ และการชำระเงินผ่านระบบ Application ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือ โทรศัพท์มือถือ Mobile Phone และแท็บเล็ต Tablet ได้ด้วย โดยที่มิชนาการแห่งประเทศไทยเป็นผู้กำกับดูแลในเรื่องนี้ ตามหลักของธนาคารกลาง หรือ Central Bank Digital Currency : CBDC นั้นเอง พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 มาตรา 6 มาตรา 11 และ มาตรา 15 แทนเหรียญกษาปณ์และธนบัตร อาจจะให้เงินอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบของเงินดิจิทัล ตามโครงการอินทนนท์ : Project Inthanon เป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย และ พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 มาตรา 3 อาจจะกำหนดให้มีการรับรองข้อมูลจากการทำธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ E-Commerce ผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยอาศัยอุปกรณ์สื่อสาร หรือโทรศัพท์มือถือ Mobile Phone ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตตลอดเวลา ถือเป็นวิธีการชำระหนี้ และ สามารถนำข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวไปอ้างอิงใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งและคดีอาญาได้

4. ปัญหาการนำข้อมูลที่เกิดจากการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมหากเกิดการกระทำความผิดขึ้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะคือ

เห็นควรกำหนดให้มีการเพิ่มเติมมาตรการในทางกฎหมายให้ยอมรับฟังพยานหลักฐานจากกระบวนการทางคอมพิวเตอร์ ที่มีการกระทำผ่าน Application ต่าง ๆ ที่เกิดเป็นสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ มาใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินกระบวนการพิจารณาตัดสินคดีในศาล ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา ไม่เป็นเพียงกรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ตั้งแต่ มาตรา 257 จนถึงมาตรา 261 , แผนพัฒนาดิจิทัลศาลยุติธรรม พ.ศ. 2562 – 2564 ตลอดจนข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา อาทิเช่นข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563 และประกาศสำนักงานศาลยุติธรรมในเรื่องต่าง ๆ อาทิเช่น เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการใช้วิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2563 เป็นต้น ซึ่งอาจกำหนดให้มีการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือ ออกเป็นกฎหมายให้เฉพาะเกี่ยวกับการวิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ครอบคลุมถึงกฎหมายเกี่ยวกับการ ยื่นยันตัวบุคคลผ่านระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์, กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลการพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ และกฎหมายเกี่ยวกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สามารถนำไปใช้กับมาตรการทาง กฎหมายในเี่ยวการพาณิชย์และอิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) อาจมีการกำหนดให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 128/1 และ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226/2 ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่คู่ความนำเสนอในชั้นพิจารณาคดีของ ศาล เพราะที่ผ่านมาไม่มีบทบัญญัติโดยตรงในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ และ ประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา บัญญัติเป็นการเฉพาะเจาะจงไว้ในเรื่อง การทำธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ E-Commerce

เอกสารอ้างอิง

- จิตติ ดิงศักทีย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ:สำนักอบรมศึกษากฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2529.
- ไชยยศ เหมะรัชต์. กฎหมายว่าด้วยสัญญา. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ศักดิ์ ฐนิทกุล. คำอธิบายและคำพิพากษาเปรียบเทียบ กฎหมายความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจาก สินค้าที่ไม่ปลอดภัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2553.
- อนันต์ จันทร โอภากร. กฎหมายว่าด้วยความรับผิดเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้า ที่ขาดความปลอดภัย. กรุงเทพมหานคร:โครงการตำราและวารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- คาราพร ธีระวัฒน์. กฎหมายสัญญา : สถานะใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหาข้อสัญญา ที่ไม่เป็นธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.
- รองศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ เพ็ชรศิริ. ทฤษฎีอาญา. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2548.
- สำนักงานศาลยุติธรรม, “หนังสือที่ ศย.016/ว 770 เรื่อง ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563,” 1 ตุลาคม 2563.